

BÀI 1: SỰ TƯƠNG PHẢN VỀ TRÌNH ĐỘ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI CỦA CÁC NHÓM NƯỚC. CUỘC CÁCH MẠNG KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ HIỆN ĐẠI

I. SỰ PHÂN CHIA THÀNH CÁC NHÓM NƯỚC

- Hiện nay trên thế giới phân thành hai nhóm nước:
 - + Nhóm nước phát triển: có GDP/người cao, đầu tư nước ngoài nhiều, chỉ số HDI ở mức cao.
 - + Nhóm nước đang phát triển: có GDP/người thấp, nợ nước ngoài nhiều, chỉ số HDI ở mức thấp.
- Các nước có GDP/người khác nhau:
 - + Các nước có GDP/người cao: Bắc Mỹ, Tây Âu, Nhật Bản, Ô-xtrây-li-a.
 - + Các nước có GDP/người thấp: Các nước châu Phi, châu Á, Mỹ Latinh.
- Một số nước vùng lãnh thổ đạt được trình độ nhất định về CN gọi là các nước công nghiệp mới (NICs): Hàn Quốc, Xin-ga-po, ...

II. SỰ TƯƠNG PHẢN VỀ TRÌNH ĐỘ PHÁT TRIỂN KINH TẾ-XÃ HỘI GIỮA CÁC NHÓM NƯỚC

Giữa các nước phát triển và các nước đang phát triển có sự chênh lệch lớn về các chỉ số kinh tế-xã hội:

Tiêu chí	Nhóm nước phát triển	Nhóm nước đang phát triển
<i>GDP/ người</i>	Cao và rất cao	Thấp hơn mức trung bình của thế giới và thấp hơn nhiều ở các nước phát triển
<i>Cơ cấu GDP theo khu vực kinh tế</i>	Tỉ trọng khu vực III >70%, khu vực I rất nhỏ.	Tỉ trọng khu vực I còn cao, khu vực III còn thấp.
<i>Tuổi thọ</i>	Cao	Thấp, nhất là các nước châu Phi
<i>HDI</i>	Cao	Thấp

III. CUỘC CÁCH MẠNG KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ HIỆN ĐẠI

- Xuất hiện cuối thế kỷ XX, đầu thế kỉ XXI.
- Đặc trưng:
 - + Bùng nổ công nghệ cao
 - + Dựa vào thành tựu KH mới với hàm lượng tri thức cao
 - + Bốn trụ cột: Công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu, công nghệ năng lượng, công nghệ thông tin.
- Tác động của CMKHCN hiện đại:
 - + Xuất hiện nhiều ngành công nghiệp và dịch vụ mới có hàm lượng kỹ thuật cao: sản xuất phần mềm, công nghệ gen, viễn thông ...
 - + Cơ cấu kinh tế chuyển dịch: tăng tỷ trọng ngành dịch vụ, giảm tỷ trọng nông nghiệp và công nghiệp.
 - + Xuất hiện nền kinh tế tri thức: kinh tế dựa vào tri thức, kỹ thuật, công nghệ cao.

CÂU HỎI - BÀI TẬP

Câu 1. Quốc gia nào sau đây **không thuộc** nhóm nước kinh tế phát triển?

- A. Thụy Sĩ. B. Hà Lan. C. Xin-ga-po. D. Nhật Bản.

Câu 2. Các nước kinh tế phát triển tập trung chủ yếu ở châu lục nào?

- A. Châu Âu. B. Châu Mỹ. C. Châu Á. D. Châu Đại Dương.

Câu 3. Ý nào sau đây **không phải** đặc điểm chung của nhóm nước kinh tế phát triển?

- A. Đầu tư nước ngoài lớn.
B. Ngành dịch vụ chiếm tỉ trọng lớn.
C. Chỉ số phát triển con người (HDI) cao.
D. Thu nhập bình quân đầu người không cao.

Câu 4. Đặc điểm nào sau đây **không phải** là của nhóm nước kinh tế đang phát triển?

- A. Nợ nước ngoài nhiều.
B. Khả năng đầu tư nước ngoài lớn.
C. Chỉ số phát triển con người (HDI) thấp.
D. Thu nhập bình quân đầu người thấp.

Câu 5. “Trải qua quá trình công nghiệp hoá và đạt được trình độ phát triển nhất định về công nghiệp” là đặc điểm nổi bật của nhóm nước

- A. công nghiệp mới. B. kinh tế đang phát triển.
C. kinh tế phát triển. D. chậm phát triển.

Câu 6. Các nước công nghiệp mới tập trung chủ yếu ở

- A. châu Á và Mỹ La-tinh. B. châu Phi và Bắc Mỹ.
C. châu Đại Dương và Nam Á. D. châu Âu và Tây Nam Á.

Câu 7. Ý nào sau đây **không phải** tiêu chí thể hiện sự tương phản về trình độ phát triển kinh tế - xã hội của các nhóm nước?

- A. Chỉ số phát triển con người.
B. Cơ cấu GDP phân theo khu vực kinh tế.
C. Khả năng mở rộng thị trường.
D. Thu nhập bình quân đầu người.

Câu 8. Cuộc cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại xuất hiện vào thời gian nào sau đây?

- A. Đầu thế kỉ XVIII, đầu thế kỉ XIX.
B. Giữa thế kỉ XIX, đầu thế kỉ XX.
C. Đầu thế kỉ XX, giữa thế kỉ XXI.
D. Cuối thế kỉ XX, đầu thế kỉ XXI.

Câu 9. Dấu hiệu đặc trưng của cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại là

- A. sản xuất công nghiệp được chuyên môn hoá.
B. khoa học được ứng dụng vào sản xuất.
C. xuất hiện và bùng nổ công nghệ cao.
D. quy trình sản xuất được tự động hoá.

Câu 10. Các trụ cột công nghệ chính của cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại đều có đặc điểm chung nổi bật là

- A. chi phí sản xuất lớn. B. hàm lượng tri thức cao.

C. thời gian nghiên cứu dài. D. xuất hiện ở các nước đang phát triển.

Câu 11. Ý nào sau đây **không phải** là tác động của cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại?

- A. Làm xuất hiện nhiều ngành mới.
- B. Đẩy mạnh nền kinh tế thị trường.
- C. Xuất hiện nền kinh tế tri thức.
- D. Thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế.

Câu 12. Trong thời đại ngày nay, khoa học và công nghệ đã trở thành lực lượng sản xuất bởi vì

- A. phát minh ra kĩ thuật mới.
- B. trực tiếp tạo ra sản phẩm.
- C. xuất hiện nhiều ngành mới.
- D. nghiên cứu khoa học phát triển mạnh.

Câu 13. Cuộc cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại làm xuất hiện nhiều ngành mới chủ yếu trong lĩnh vực nào sau đây?

- A. Thương mại và du lịch.
- B. Nông nghiệp và công nghiệp.
- C. Công nghiệp và dịch vụ.
- D. Dịch vụ và nông nghiệp.

Câu 14. Nền kinh tế tri thức không có đặc điểm nào sau đây?

- A. Diễn ra ở tất cả các nhóm nước.
- B. Là giai đoạn phát triển sau kinh tế công nghiệp.
- C. Là kết quả của cách mạng khoa học và công nghệ.
- D. Công nghệ cao phát triển như vũ bão.

Câu 15. Trong nền kinh tế tri thức, yếu tố đóng vai trò quan trọng nhất là

- A. tài nguyên và lao động.
- B. giáo dục và văn hoá.
- C. khoa học và công nghệ.
- D. vốn đầu tư và thị trường.

Câu 16. Các quốc gia trên thế giới được chia thành hai nhóm: đang phát triển và phát triển dựa trên cơ sở nào?

- A. Sự khác nhau về điều kiện tự nhiên.
- B. Sự khác nhau về tổng dân số của mỗi nước.
- C. Sự khác nhau về trình độ kinh tế - xã hội.
- D. Sự khác nhau về tổng thu nhập bình quân đầu người.

Câu 17. Hàn Quốc, Singapore, Bra-xin, Ac-hen-ti-na thuộc nhóm

- A. các nước đang phát triển
- B. các nước phát triển
- C. các nước kém phát triển
- D. các nước công nghiệp mới.

Câu 18. Nhận xét đúng nhất về một số đặc điểm kinh tế - xã hội của các nước phát triển?

- A. Giá trị đầu tư ra nước ngoài lớn, tuổi thọ trung bình thấp, chỉ số HDI ở mức cao.
- B. Giá trị đầu tư ra nước ngoài lớn, tuổi thọ trung bình cao, chỉ số HDI ở mức cao.
- C. Giá trị đầu tư ra nước ngoài nhỏ, tuổi thọ trung bình cao, chỉ số HDI ở mức cao.
- D. Giá trị đầu tư ra nước ngoài lớn, tuổi thọ trung bình cao, chỉ số HDI ở mức thấp

Câu 19. Bốn công nghệ trụ cột của cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại là

- A. Công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu, công nghệ năng lượng, công nghệ thông tin.
- B. Công nghệ hóa học, công nghệ vật liệu, công nghệ năng lượng, công nghệ thông tin.
- C. Công nghệ hóa học, công nghệ sinh học, công nghệ năng lượng, công nghệ vật liệu.
- D. Công nghệ điện tử, công nghệ tin học, công nghệ sinh học, công nghệ thông tin.

Câu 20. Dựa vào bảng Cơ cấu GDP phân theo khu vực kinh tế của các nhóm nước – năm 2004, hãy cho biết nhận xét nào sau đây **không đúng**?

Nhóm nước	Cơ cấu GDP phân theo khu vực kinh tế (Đơn vị: %)		
	Khu vực I	Khu vực II	Khu vực III
Phát triển	2,0	27,0	71,0
Đang phát triển	25,0	32,0	43,0

- A. Ở các nước phát triển cơ cấu GDP cao nhất thuộc khu vực III.
 B. Chiếm tỉ lệ nhỏ nhất trong cả hai nhóm nước là GDP khu vực I.
 C. GDP khu vực II của các nước đang phát triển cao gấp đôi các nước phát triển.
 D. GDP khu vực III chiếm tỉ lệ cao nhất ở cả hai nhóm nước.

Câu 21: Dựa vào bảng số liệu ở câu 20.

Em hãy:

- a) Vẽ biểu đồ thích hợp thể hiện cơ cấu GDP phân theo khu vực kinh tế của 2 nhóm nước trên.
 b) Nhận xét.

Câu 22: Dựa vào bảng số liệu sau:

Tổng nợ nước ngoài của nhóm nước đang phát triển qua các năm
 (đơn vị: tỉ USD)

Năm	1990	1998	2000	2004
Tổng nợ	1310	2465	2498	2724

- a. Vẽ biểu đồ đường biểu hiện tổng nợ nước ngoài của nhóm nước đang phát triển qua các năm.
 b. Rút ra nhận xét.